

ทัศนคติและพฤติกรรมของนิสิตเภสัชศาสตร์ต่อการเรียน โดยใช้รูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่

Attitudes and Behaviors of Pharmacy Students toward Learning Process Using New Drugs' Presentation Model

นิพนธ์ฉบับ

Original Article

ณัฏพร อยู่ปาน* และ พนิดา แจ่มผล

สาขาวิชาชีวเภสัชศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์
จ.นครนายก

* ติดต่อผู้พิมพ์: nattapor@swu.ac.th

วารสารไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ 2556;8(2):78-85

Nattaporn Yoopan* and Panida Jampole

Department of Biopharmacy, Faculty of Pharmacy, Srinakharinwirot University,
Ongkharak, Nakhonnayok, Thailand

* Corresponding author: nattapor@swu.ac.th

Thai Pharmaceutical and Health Science Journal 2013;8(2):78-85

บทคัดย่อ

Abstract

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่และศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้นี้ **วิธีการศึกษา:** เป็นวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 94 คน โดยส่วนหนึ่งของรายวิชานี้มีการจัดการเรียนโดยใช้รูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่ เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามทัศนคติต่อการจัดการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบดังกล่าว เก็บข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเองและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย **ผลการศึกษา:** กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 81.9) ศึกษาสาขาเทคโนโลยีเภสัชภัณฑ์ (ร้อยละ 70.2) นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่โดยมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อด้านอาจารย์และเพื่อน (4.10 ± 0.48) มากกว่าด้านการจัดการเรียนการสอน (3.83 ± 0.43) และด้านทรัพยากรการเรียนรู้ (3.38 ± 0.49) นิสิตมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี มีคะแนนเฉลี่ย 2.39 ± 0.21 เพศและสาขาที่ศึกษาไม่มีผลต่อทัศนคติต่อรูปแบบการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับนัยสำคัญ 0.05 นอกจากนี้ ทัศนคติต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบนี้สามารถทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตได้ร้อยละ 31.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) **สรุป:** นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่และมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี อาจารย์และเพื่อน กระบวนการจัดการเรียนการสอน และแหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการเรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในรูปแบบนี้

คำสำคัญ: รูปแบบการสอน, ทัศนคติ, พฤติกรรมการเรียนรู้, นิสิตเภสัชศาสตร์

Objective: To determine pharmacy students' attitudes on learning process based on new drugs' presentation model and to examine the learning behavior of the students regarding to this model. **Method:** The subjects were 94 pharmacy students at Srinakharinwirot University who registered for Biopharmacy 5 course in the second semester of academic year 2011. In this course, one learning process was the new drugs' presentation model. Self-administered questionnaire measuring attitudes toward this learning model and learning behavior of the students was used. Data were analyzed using descriptive statistics and simple linear regression. **Results:** Most students were female (81.9%). The majority was currently studying Pharmaceutical Sciences major (70.2%), as opposed to the Pharmaceutical Care major. The students had positive attitudes toward this learning process. The mean score of attitudes on lecturers and friends (4.10 ± 0.48) was higher than course management (3.83 ± 0.43) and learning resources (3.38 ± 0.49). The learning behavior of students were good (mean score of 2.39 ± 0.21). There was no statistically significant difference between gender and their major regarding attitudes and learning behavior of the students ($P < 0.05$). The attitudes on learning process model significantly predicted 31.1% of variance in the students' learning behavior ($P < 0.001$). **Conclusion:** The students had a good attitude on new drugs' presentation model and a good learning behavior. The lecturers and friends, course management and learning resources were the important factors that helped promote the students' attitudes on this model.

Keywords: learning process model, attitudes, learning behavior, pharmacy students

บทนำ

การผลิตบัณฑิตให้มีทักษะ ความสามารถ มีความรู้ และเป็นคนดี เป็นเป้าหมายหลักของทุกสถาบันการศึกษา จึงเป็นเหตุให้มีการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้บริหารและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของแต่ละสถาบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน

สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ผูกทักษะและกระบวนการคิด การประยุกต์ความรู้มาใช้แก้ปัญหาคิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง¹ การปฏิรูปการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยควรมีการปรับการเรียนการสอนโดยเน้นการเรียนรู้มากกว่าการสอนโดยต้องมิกลยุทธ์ในการจัดการปฏิรูปการเรียนรู้โดยดำเนินการปรับเปลี่ยนผู้เรียน ผู้สอน วิธีการเรียนการสอน หลักสูตร ผู้บริหารสถาบัน

และสภาพแวดล้อมและการจัดการ การจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญของการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนโดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ ด้านหลักสูตร ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ในการสอน ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ ด้านอุปกรณ์การสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และผู้เรียน และด้านการประเมินผลการเรียน² การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของผู้เรียนจึงจะเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้³

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบ เช่น รูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ⁴ รูปแบบการมอบหมายปฏิบัติการ⁵ รูปแบบการใช้โปรแกรม ATutorTM⁶ รูปแบบการแบ่งกลุ่มค้นคว้าข้อมูลและนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน และการฝึกปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหาวิชาการ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ วีระศักดิ์ สามิและคณะ⁴ กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติในรายวิชาเคมีของยามีข้อดีคือ นิสิตมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น มีทักษะในการค้นคว้า วิเคราะห์ สรุปและนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้ศึกษามาและทำให้นิสิตมีความสุขในการเรียน มยุรี ตั้งเกียรติกำจายและคณะ⁶ กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรม ATutorTM ในรายวิชาเภสัชกรรมจ่ายยาช่วยให้ นิสิตเข้าใจเนื้อหาของรายวิชามากขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการทำกรณีศึกษาและทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นอกจากการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพแล้ว ปัจจัยด้านครอบครัว และส่วนตัวของผู้เรียนและปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษาล้วนมีส่วนสำคัญที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยเฉพาะทัศนคติและนิสัยในการเรียนของผู้เรียน หากผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนก็จะมีพฤติกรรมทางสนใจการเรียน หากผู้เรียนมีทัศนคติเชิงลบต่อการเรียนก็จะมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการเรียน ส่วนนิสัยการเรียนนั้นเกิดจากการฝึกฝน การปฏิบัติซ้ำ ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงนิสัยการเรียนของผู้เรียนได้หากมีผู้แนะนำที่ถูกต้อง การจัดการเรียนการสอนที่ดีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น⁷ อรพิน ศิริสัมพันธ์⁸ พบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมทางการเรียนด้านทัศนคติสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า ประณต คำนิม⁹ พบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการเรียนเหมาะสมมากที่สุดหมายถึงทัศนคติทางการเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีพฤติกรรมเหมาะสมน้อย หากผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนร่วมกับมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีก็จะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนรูปแบบนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชานั้นได้ ดังนั้นหาก

ทำการศึกษาศึกษาคัดต่อการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมของผู้เรียนก็จะสามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังผลงานวิจัยของชบาไพโรและคณะ¹⁰ ที่ทำการศึกษาศึกษาคัดของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 5 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อการเรียนกระบวนการบริหารเภสัชกรรม เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุงแผนการสอนให้มีความเหมาะสม พบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการเรียนการสอนในประเด็นการทำงานเป็นทีม เสริมสร้างให้รู้จักคิดและแก้ปัญหา ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และดังผลงานวิจัยของวัฒนพร พัฒนภักดี⁵ ที่ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิตต่อการเรียนโดยมอบหมายปฏิบัติการในรายวิชาปฏิบัติการควบคุมคุณภาพเภสัชภัณฑ์ 2 พบว่า นิสิตมีทัศนคติต่อการเรียนรูปแบบนี้ในด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมายและด้านอาจารย์ประจำกลุ่มอยู่ในระดับดี

การจัดการเรียนการสอนของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความชำนาญทั้งทางด้านทฤษฎีและด้านการปฏิบัติในวิชาชีพเภสัชกรรม สามารถประยุกต์ความรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ป่วย โดยสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ไขและป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการใช้ยา เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการใช้ยาของผู้ป่วย¹¹ ดังนั้นคณะเภสัชศาสตร์จึงได้จัดการเรียนการสอนโดยผ่านรายวิชาต่าง ๆ ทั้งภาคบรรยาย ภาคปฏิบัติการ และการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตามที่กล่าวมา รายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ จัดอยู่ในกลุ่มวิชาเฉพาะทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 รายวิชา คือ วิชาชีวเภสัชศาสตร์ 3 - 6 ซึ่งจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 เนื้อหารายวิชาประกอบด้วย การบูรณาการเนื้อหาส่วนพยาธิสรีรวิทยาและเภสัชวิทยาของระบบต่าง ๆ ของร่างกาย จัดการเรียนการสอนตามระบบร่างกายมนุษย์แบบต่อเนื่อง มีทั้งภาคบรรยายและภาคปฏิบัติการ โดยรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 3 และ 4 มีการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 และรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 5 และ 6 มีการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 2 จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาทางกลุ่มผู้สอนพบว่า นิสิตยังขาดทักษะที่จำเป็นในหลายด้าน เช่น การบูรณาการองค์ความรู้ การสืบค้นข้อมูลวิชาการ การนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน และการเขียนสรุปย่อสาระสำคัญ ดังนั้นทางสาขาวิชาจึงได้ปรับการเรียนการสอนใหม่เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยได้ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนของรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 5 ให้ประกอบด้วยภาคบรรยายและการนำเสนอบทความวิชาการเรื่องข้อมูลยาใหม่ ทางกลุ่มผู้สอนได้มีการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการนำเสนอบทความดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นิสิตได้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับยาใหม่ที่ได้รับการรับรอง ส่งเสริมให้นิสิตสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ทาง

เภสัชวิทยา สามารถประมวลผลข้อมูลด้วยตนเองและประเมินคุณค่าทางการรักษาของยาจากข้อมูลทางเภสัชวิทยาและคลินิกสามารถเลือกยาเพื่อนำไปใช้บำบัดโรคได้อย่างเหมาะสม ผูกให้นิสิตรู้จักการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทางวิชาการด้วยตนเองและฝึกการทำงานเป็นทีม รูปแบบการเรียนการสอนแบบเช่นนี้มีข้อดีคือ ทำให้นิสิตได้เชื่อมโยงความรู้ในเนื้อหาวิชาตั้งแต่กายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา พยาธิสรีรวิทยาและเภสัชวิทยามาประกอบการนำเสนอข้อมูล ฝึกการคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นิสิตแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสื่อความหมายผ่านการเขียนและการพูด จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้นิสิตต้องค้นคว้าข้อมูลทั้งในและนอกเวลาเรียน ต้องมีการนัดหมายสมาชิกในกลุ่มเพื่อทำงานนอกเวลา ต้องมีการฝึกคิดวิเคราะห์ ฝึกตอบคำถาม ฝึกรายงานหน้าชั้นเรียน และต้องบริหารเวลาสำหรับการเรียนแต่ละรายวิชา ดังนั้นหากนิสิตมีทัศนคติและมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายวิชา

จากความสำคัญที่กล่าวมา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการนำเสนอบทความวิชาการเรื่องข้อมูลยาใหม่ ในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ และด้านอาจารย์และเพื่อนและศึกษาพฤติกรรมการณ์เรียนของนิสิตโดยใช้รูปแบบการเรียนดังกล่าวผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงทัศนคติของนิสิตต่อการเรียนรูปแบบดังกล่าวและทราบพฤติกรรมการณ์เรียนของนิสิตเพื่อที่จะได้นำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 5 และปรับปรุงทัศนคติของนิสิตต่อการเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรต่อไป

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ศึกษาในนิสิตเภสัชศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 5 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 94 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่ ในวิชานี้ นิสิตถูกแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 13 - 14 คน (จำนวน 7 กลุ่ม) และจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม ๆ ละ 1 คน ในวันแรกของการเรียนรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 5 อาจารย์ผู้ประสานงานจะชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียน กิจกรรมการเรียน เกณฑ์การประเมินผล และมอบหมายชื่อยาใหม่ให้นิสิตกลุ่มละ 1 ชนิดโดยให้ตัวแทนกลุ่มเป็นผู้จับฉลากอาจารย์เป็นผู้คัดเลือกชื่อยาให้นิสิตโดยชื่อยาที่มอบหมายให้นิสิตเป็นยาที่ได้รับการรับรองมาไม่เกิน 2 ปีก่อนหน้า เนื่องจากยาใหม่บางชนิดจะมีข้อมูลกลไกการออกฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาใหม่ มีข้อบ่งชี้ใหม่ หรือมีรูปแบบยาแบบใหม่ นอกจากนี้ ยาใหม่บางชนิดยังไม่มีกรรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูล ดังนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตที่

จะได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล อาจารย์กำหนดระยะเวลาให้นิสิตทำงานประมาณ 3 เดือนเพื่อสืบค้น วิเคราะห์ ประมวลและรวบรวมข้อมูล จัดทำเอกสารประกอบการนำเสนอและเตรียมการนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน ซึ่งรายละเอียดข้อมูลต้องประกอบด้วยชื่อสามัญทางยา สูตรโครงสร้างทางเคมี ประเภทของยาทางการบำบัดรักษา ข้อบ่งใช้ รูปแบบของยา ขนาดและวิธีใช้ ความรู้เรื่องโรคที่เกี่ยวข้อง เภสัชวิทยาของยา และการเปรียบเทียบยาที่ได้รับมอบหมายกับยาตัวอื่นที่มีข้อบ่งใช้เดียวกันหรือกลุ่มยาเดียวกัน โดยนิสิตต้องนำข้อมูลที่ค้นคว้าได้มารายงานความก้าวหน้าปรึกษาและคิดวิเคราะห์ร่วมกับอาจารย์ประจำกลุ่มตามตารางเวลาที่กำหนดครั้งละ 1 ชั่วโมงจำนวน 4 ครั้ง จากนั้นก่อนสอบปลายภาคสองสัปดาห์ให้นิสิตส่งเอกสารประกอบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่ให้อาจารย์ประจำกลุ่มเพื่อที่จัดทำเอกสารแจกให้นิสิตในชั้นเรียนทุกคนและให้ทำการศึกษาข้อมูลของกลุ่มอื่นก่อนจะมีการนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน จากนั้นนิสิตทุกกลุ่มนำเสนอข้อมูลยาใหม่หน้าชั้นเรียนต่อเพื่อนและอาจารย์ตามวันและเวลาที่กำหนด โดยใช้เวลานำเสนอหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 40 นาทีและตอบข้อซักถาม 30 นาที และนิสิตทุกคนต้องได้รับการทดสอบย่อย (quiz) เกี่ยวกับข้อมูลยาใหม่ทุกชนิดภายหลังจากรับฟังการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การประเมินผลการเรียนในส่วนนี้คิดเป็นร้อยละ 25 ของคะแนนในรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 5 มีรายละเอียดการประเมินผลดังนี้ คะแนนกลุ่มในส่วนการจัดทำเอกสารประกอบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่ 25 คะแนน การนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน 30 คะแนนและการประเมินพฤติกรรมการณ์เรียนโดยอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม 10 คะแนน และคะแนนรายบุคคลในส่วนการทดสอบย่อย (quiz) 35 คะแนน

แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง^{3,5,12,13} ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น เพศ คะแนนเฉลี่ยสะสม สาขาที่ศึกษา ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่โดยประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านอาจารย์และเพื่อน ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5-เห็นด้วยอย่างยิ่ง รวมทั้งสิ้น 28 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นแบบประเมินพฤติกรรมการณ์เรียนของนิสิต เป็นมาตราประเมินค่า 3 ระดับ ตั้งแต่ 1-ไม่เคยปฏิบัติ จนถึง 3-ปฏิบัติมากที่สุด รวมทั้งสิ้น 14 ข้อ และส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้นิสิตแสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องครอบคลุมของเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนิสิตที่ผ่านการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 5 ในปีการศึกษาที่ผ่านมา จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาปรับข้อคำถามก่อนนำไปเก็บ

ข้อมูลจริง โดยหลังจากใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง พบว่าความเชื่อมั่น (internal consistency reliability) ของแบบสอบถามในส่วนทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่า 0.87 และ 0.70 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ทางสถิติ

วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา รวมถึงใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ในการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบ T test และใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (simple linear regression) ซึ่งกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 13.0

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 94 คน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 81.9) ศึกษาในสาขาเทคโนโลยีเภสัชภัณฑ์ (ร้อยละ 70.2) มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.00-3.49 (ร้อยละ 53.19) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของนิสิต (N = 94)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	77	81.9
ชาย	17	18.1
สาขาที่ศึกษา		
เทคโนโลยีเภสัชภัณฑ์	66	70.2
การบริหารทางเภสัชกรรม	28	29.8
ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม		
2.00 – 2.49	2	2.13
2.50 – 2.99	13	13.83
3.00 – 3.49	50	53.19
3.50 – 4.00	18	19.15
ไม่ระบุ	11	11.70

นิสิตส่วนใหญ่พักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 93.6) และไม่มีระบบอินเทอร์เน็ตใช้ในที่พัก (ร้อยละ 62) แหล่งข้อมูลที่นิสิตใช้ประกอบการค้นคว้างานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชานี้ 3 อันดับแรกคือ ค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 77.7) หนังสือ (ร้อยละ 41.5) และเอกสารประกอบการเรียน (ร้อยละ 40.4)

ผลการศึกษาทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่ พบว่าคะแนนเฉลี่ยรวมของทัศนคติต่อการ

จัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้มีค่าสูง (3.83 ± 0.36) แสดงว่านิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรูปแบบนี้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่ออาจารย์และเพื่อนมีค่ามากที่สุด (4.10 ± 0.48) รองลงมาคือคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน (3.83 ± 0.43) และคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อด้านทรัพยากรการเรียนรู้ (3.38 ± 0.49) ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 คะแนนทัศนคติของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนำเสนอข้อมูลยาใหม่ (N = 94)

ทัศนคติด้านต่าง ๆ	คะแนน (Mean \pm SD)
ทัศนคติต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน	3.83 ± 0.43
ทัศนคติต่อด้านทรัพยากรการเรียนรู้	3.38 ± 0.49
ทัศนคติต่ออาจารย์และเพื่อน	4.10 ± 0.48
ทัศนคติโดยรวม	3.83 ± 0.36

หมายเหตุ: ช่วงคะแนนทัศนคติ: 1-ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5-เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนำเสนอข้อมูลยาใหม่ระหว่างเพศและระหว่างสาขาที่ศึกษาพบว่า นิสิตต่างเพศต่างกัน และนิสิตที่ศึกษาสาขาต่างกัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบดังกล่าว ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ทั้งนี้ พบว่าเพศชายมีแนวโน้มมีค่าคะแนนเฉลี่ยรายด้านและค่าคะแนนเฉลี่ยรวมมากกว่าเพศหญิง (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติ (mean \pm SD) ของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนำเสนอข้อมูลยาใหม่ (N = 94)

ทัศนคติด้านต่าง ๆ	เพศ		สาขา	
	ชาย (n = 17)	หญิง (n = 77)	เทคโนโลยีเภสัชภัณฑ์ (n = 65)	การบริหารทางเภสัชกรรม (n = 28)
รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	3.99 ± 0.40	3.80 ± 0.36	3.84 ± 0.41	3.83 ± 0.45
ทรัพยากรการเรียนรู้	3.41 ± 0.56	3.38 ± 0.47	3.39 ± 0.45	3.37 ± 0.58
อาจารย์และเพื่อน	4.23 ± 0.46	4.07 ± 0.48	4.15 ± 0.45	4.00 ± 0.53
ทัศนคติโดยรวม	3.96 ± 0.34	3.80 ± 0.36	3.85 ± 0.34	3.80 ± 0.39
P-value*	0.101		0.572	

ช่วงคะแนนทัศนคติ: 1-ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5-เห็นด้วยอย่างยิ่ง

* เปรียบเทียบความต่างของคะแนนทัศนคติโดยรวม

ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้รูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่ซึ่งนิสิตประเมินตนเองโดยใช้แบบสอบถามพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมโดยรวมมีค่า 2.39 ± 0.21 ซึ่งมีค่าสูง (คะแนนระหว่าง 1 ไม่เคยปฏิบัติจนถึง 3 ปฏิบัติมากที่สุด) แสดงถึงนิสิตมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า พฤติกรรมที่นิสิตได้คะแนนน้อย ได้แก่ ข้อ 13) นิสิตเตรียมคำถามสำหรับถามเพื่อนกลุ่มอื่นในช่วงเวลาแนะนำข้อมูลหน้าชั้นเรียน (1.91 ± 0.52) ข้อ 10) นิสิตบริหารจัดการเวลาสำหรับการทำงานรายวิชานี้และรายวิชาอื่นเป็นอย่างดี (2.00 ± 0.60) ข้อ

2) นิสิตค้นคว้าข้อมูลตั้งแต่สัปดาห์แรกภายหลังที่ได้รับมอบหมายงานจากอาจารย์ (2.09 ± 0.67) ส่วนพฤติกรรมที่ได้คะแนนสูงได้แก่ ข้อ 9 นิสิตนัดพบเพื่อนในกลุ่มนอกเวลาเรียนเพื่อเตรียมข้อมูล (2.88 ± 0.32) ข้อ 8 นิสิตนำความรู้ที่ศึกษาค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่ม (2.70 ± 0.46) ข้อ 7 นิสิตให้ความร่วมมือในการทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม (2.68 ± 0.47) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 คะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้รูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่ (N = 94)

ลำดับ	คำถาม	Mean \pm SD
1.	นิสิตแบ่งงานกันค้นคว้าข้อมูลตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม	2.66 \pm 0.50
2.	นิสิตค้นคว้าข้อมูลตั้งแต่สัปดาห์แรกหลังได้รับมอบหมายงานจากอาจารย์	2.09 \pm 0.67
3.	นิสิตค้นคว้าข้อมูลอย่างสม่ำเสมอตลอดภาคเรียนที่ 2 ที่ได้รับมอบหมายงาน	2.18 \pm 0.57
4.	เพื่อนในกลุ่มช่วยกันทำงาน	2.59 \pm 0.50
5.	นิสิตติดตามและทำความเข้าใจเนื้อหาในส่วนที่เพื่อนในกลุ่มค้นคว้า	2.35 \pm 0.50
6.	นิสิตขอนัดพบอาจารย์ที่ปรึกษาหากเวลาที่กำหนดไว้ในตารางเรียน	2.56 \pm 0.56
7.	นิสิตให้ความร่วมมือในการทำงานกับเพื่อนในกลุ่ม	2.68 \pm 0.47
8.	นิสิตนำความรู้ที่ศึกษาค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่ม	2.70 \pm 0.46
9.	นิสิตนัดพบเพื่อนในกลุ่มนอกเวลาเรียนเพื่อเตรียมข้อมูล	2.88 \pm 0.32
10.	นิสิตบริหารจัดการเวลาสำหรับการทำรายงานวิชานี้และรายวิชาอื่นอย่างดี	2.00 \pm 0.60
11.	นิสิตไม่เข้าเรียนในรายวิชาอื่นเพราะเตรียมทำงานในรายวิชานี้	1.40 \pm 0.61
12.	นิสิตอ่านบทคัดย่อของกลุ่มอื่น	2.51 \pm 0.62
13.	นิสิตเตรียมคำถามเพื่อถามเพื่อนกลุ่มอื่นในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน	1.91 \pm 0.52
14.	นิสิตตั้งใจเพื่อนกลุ่มอื่นนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน	2.60 \pm 0.49
15.	นิสิตเกิดความเครียดและวิตกกังวลเมื่อต้องนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน	2.34 \pm 0.63
พฤติกรรมโดยรวม		2.39 \pm 0.21

ระดับการปฏิบัติ: 1-ไม่เคยปฏิบัติ จนถึง 3-ปฏิบัติมากที่สุด

* ข้อความทางลบ คำนวณคะแนนกลับด้านก่อนรวมคะแนนพฤติกรรมโดยรวม

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างเพศและสาขาที่เรียนพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ตารางที่ 5) สำหรับผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นรายกลุ่มโดยอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม พบว่า คะแนนเฉลี่ย 8.95 ± 0.72 (คะแนนต่ำสุดคือ 8 และคะแนนสูงสุดคือ 10) ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้รูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่พบว่า ทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.557, P < 0.001$) เมื่อวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบนำเสนอข้อมูลยาใหม่ด้วยทัศนคติต่อการเรียนรู้นี้ พบว่า ทัศนคติต่อการเรียนรู้นี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ร้อยละ 31.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้รูปแบบนำเสนอข้อมูลยาใหม่ (N = 94)

รายละเอียด	คะแนนพฤติกรรม (Mean \pm SD)
เพศ	
ชาย (n = 17)	2.43 \pm 0.23
หญิง (n = 77)	2.39 \pm 0.21
สาขาวิชาเอก	
เทคโนโลยีเภสัชภัณฑ์ (n = 65)	2.39 \pm 0.21
การบริบาลทางเภสัชกรรม (n = 28)	2.42 \pm 0.23

ระดับการปฏิบัติ: 1-ไม่เคยปฏิบัติ จนถึง 3-ปฏิบัติมากที่สุด

อภิปรายและสรุปผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาทัศนคติของนิสิตเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 5 ต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่และศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้การนำเสนอข้อมูลยาใหม่ พบว่านิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่ โดยมีทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์และเพื่อนมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อมีค่าสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ประจำกลุ่มมีการเตรียมข้อมูลสำหรับชี้แนะให้นิสิตเป็นอย่างดี ส่งเสริมให้นิสิตคิดวิเคราะห์ เปิดโอกาสให้นิสิตแสดงความคิดเห็น การเรียนแบบเป็นกลุ่มเล็กทำให้อาจารย์เอาใจใส่ดูแลนิสิตได้อย่างทั่วถึง สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกันเองและอบอุ่น และอาจารย์ยังเปิดโอกาสให้นิสิตเข้าพบนอกเวลาจากที่กำหนดไว้ในตารางเรียนเพื่อปรึกษาข้อมูลและซักถามข้อสงสัย นอกจากนี้ เพื่อนในกลุ่มยังช่วยกันค้นคว้าข้อมูล มีความตั้งใจทำงาน ทำให้นิสิตไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ถึงแม้ว่าการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้มีกิจกรรมที่ต้องค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองมากก็ตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตในกลุ่มต้องทำงานกลุ่มร่วมกันหลายวิชา ทำให้นิสิตสนทนกันเคยกับเพื่อนในกลุ่มมากจึงทำงานอย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของริเรื่องรอง รัตนวิไลสกุล¹⁴ ที่กล่าวว่าคุณลักษณะครูที่พึงประสงค์ในทรรณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีต้องมึลักษณะเป็นผู้ที่มีความยุติธรรม มีเหตุผล ไม่หาความรู้ใหม่ ๆ มีเทคนิคการสอน รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และมีมนุษยสัมพันธ์ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุรรัตน์ กันต์พิทยา และคณะ¹⁵ ที่กล่าวว่านักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความคิดเห็นต่ออาจารย์ผู้สอนรายวิชารังสีวิทยาคลินิกในระดับมากเพราะว่าอาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียน มีความกระตือรือร้นในการสอน มีความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้ และมีมนุษยสัมพันธ์

ด้านทัศนคติต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน พบว่าทุกข้อคำถามมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติในระดับดี ซึ่งนิสิตมีทัศนคติในระดับที่ดีมากที่สุดในเรื่องการจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มโดยมีความเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้นี้ นอกจากนี้ นิสิตคิดว่าการมอบหมายงานตั้งแต่เปิดภาคเรียน การจัดให้มีชั่วโมงพบอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม และระยะเวลาการนำเสนอหน้าชั้นเรียนมีความเหมาะสม การจัดการเรียนรู้นี้ช่วยส่งเสริมให้นิสิตรู้จักการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม การแบ่งกลุ่มการทำงานเฉพาะหัวข้อของตนเองไม่มีผลต่อการทำความเข้าใจในเนื้อหาของกลุ่มอื่น การเรียนรู้นี้ทำให้นิสิตได้รับความรู้มากขึ้นและมีความเหมาะสมกับนิสิตระดับชั้นปีที่ 3 อย่างไรก็ตาม นิสิตมีความคิดเห็นว่าไม่ควรมีการนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนช่วงสัปดาห์ก่อนสอบปลายภาค ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตต้องเรียนหลายวิชาซึ่งแต่ละวิชาได้จัดให้มีการนำเสนอหน้าชั้น

เรียนในช่วงสัปดาห์ก่อนสอบปลายภาคเช่นกัน ทำให้นิสิตไม่มีเวลาเตรียมข้อมูลการนำเสนอของแต่ละวิชาได้อย่างเต็มที่ ถึงแม้ว่ารายวิชานี้จะมีการมอบหมายงานตั้งแต่เปิดภาคเรียนก็ตาม นิสิตส่วนใหญ่ก็มีความกังวลต่อการนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนเนื่องจากต้องมีการตอบคำถามเพื่อนและอาจารย์ที่เข้าร่วมฟังการนำเสนอ โดยคำถามที่อาจารย์ถามนั้นนอกจากสอบถามความรู้ ความเข้าใจแล้ว บางข้อคำถามจะถามในลักษณะคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงกับบทเรียนที่ผ่านมา ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นิสิตเกิดความวิตกกังวล เพราะนิสิตไม่ค่อยได้ฝึกการตอบคำถามในลักษณะเช่นนี้บ่อยนัก หากแท้จริงแล้วการให้นิสิตนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนนอกจากจะฝึกการนำเสนอแล้ว ยังเป็นการฝึกให้นิสิตเกิดความกล้าในการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการ ฝึกให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับอาจารย์และเพื่อนในชั้นเรียน

ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติมีค่าน้อยที่สุด นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าระบบอินเทอร์เน็ต หนังสือและวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้ เพราะการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ต้องใช้การค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ นอกตำราเรียนเป็นหลัก ซึ่งนิสิตส่วนใหญ่ระบุว่าค้นคว้าข้อมูลประกอบการเรียนโดยใช้อินเทอร์เน็ต เพราะมีความสะดวก รวดเร็ว ไม่เสียค่าใช้จ่ายเข้าถึงข้อมูลวิชาการได้ตลอดเวลา และสามารถดาวน์โหลดวารสารวิชาการฉบับเต็ม (Full text) ได้ ถึงแม้ว่าคณะเภสัชศาสตร์ได้จัดห้องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตไว้สาธิตให้บริการกับนิสิตใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูล แต่นิสิตมักไม่ค่อยได้มาใช้บริการ เพราะในช่วงเวลากลางวันนิสิตมีชั่วโมงเรียนทุกวัน ทำให้นิสิตส่วนใหญ่ต้องค้นคว้าข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโดยใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่หอพักหลังเลิกเรียน แต่ระบบอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยทำงานช้า บางหอพักซึ่งเป็นหอพักใหม่ระบบอินเทอร์เน็ตยังทำงานไม่ต่อเนื่อง สัญญาณอ่อน บางวันระบบขัดข้อง ไม่สามารถเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ทำให้เป็นอุปสรรคที่สำคัญของนิสิต ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของจตุรนต์และคณะ¹⁵ ที่กล่าวว่านักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความคิดเห็นต่อต้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง เห็นว่าระบบอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ มีห้องสมุดที่มีหนังสือ เอกสาร และตำราเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเพราะคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีสิ่งเอื้อการเรียนรู้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

สำหรับพฤติกรรมการเรียนของนิสิตโดยใช้รูปแบบการนำเสนอข้อมูลใหม่ จากการที่นิสิตประเมินตนเองโดยใช้แบบสอบถามพบว่านิสิตมีพฤติกรรมการเรียนในระดับดี มีการเตรียมค้นคว้าหาข้อมูลตั้งแต่เปิดเรียน มีการนัดพบเพื่อนในกลุ่มนอกเวลาเรียนเพื่อปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ค้นคว้ามาได้ และให้ความร่วมมือกับเพื่อนในกลุ่มเป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนของนิสิตเป็นรายกลุ่มโดยอาจารย์ประจำกลุ่ม

ซึ่งพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยสูง พันศักดิ์ พลสารมัยและคณะ² กล่าวว่า การเรียนแบบเป็นกลุ่มทำให้นิสิตร่วมกันคิดแก้ไขปัญหา มีความเข้าใจในเนื้อหาเร็วขึ้น ทำให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ฝึกฝนการทำงานร่วมกันและมีกระบวนการวางแผนการทำงาน อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้พบว่า ยังมีบางพฤติกรรมที่อยู่ระดับปานกลาง เช่น 1) การบริหารจัดการเวลาสำหรับการทำงาน รายวิชานี้และรายวิชาอื่น เพราะนิสิตชั้นปีที่ 3 มีรายวิชาที่ต้องลงทะเบียนเรียนหลายวิชาในภาคเรียนที่ 2 แต่ละวิชาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนใหม่โดยลดการบรรยาย เพิ่มกิจกรรมกลุ่มและการฝึกทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทำให้นิสิตต้องใช้เวลาเรียนในห้องเรียนและหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองนอกเวลาเรียน หากนิสิตไม่ได้วางแผนการทำงานของตนเองอย่างเหมาะสมก็จะมีผลกระทบต่อทุกวิชา ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มต้องมีส่วนช่วยในการวางแผนการทำงานของนิสิตกลุ่มตนเอง 2) การเตรียมคำถามเพื่อถามเพื่อนกลุ่มอื่นในช่วงไมองการนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนได้คะแนนน้อยเนื่องจากนิสิตอาจกังวลแต่เนื้อหาของกลุ่มตนเอง ถึงแม้ว่านิสิตจะอ่านบทคัดย่อของกลุ่มอื่นมาก็ตามแต่นิสิตไม่ได้พยายามคิดวิเคราะห์จึงไม่เกิดข้อสงสัย ประกอบกับไม่มีข้อกำหนดในรายวิชาหรือการกำหนดคะแนนในส่วนการตั้งคำถามในชั้นเรียน ขาดแรงกระตุ้นจากอาจารย์และนิสิตยังขาดความกล้าในการแสดงความคิดเห็น

นิสิตที่เรียนสาขาต่างกันและเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนำเสนอข้อมูลใหม่และมีพฤติกรรมการเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายวิชานี้เป็นรายวิชาพื้นฐานที่จัดการเรียนการสอนต่อเนื่องมาจากการเรียนรายวิชาชีวเภสัชศาสตร์ 1 - 4 ในชั้นปีที่ 2 และ 3 (ภาคเรียนที่ 1) ซึ่งนิสิตทั้งสองสาขาต้องเรียนร่วมกันมาตลอด 2 ปี โดยอาจารย์จะเริ่มให้นิสิตฝึกการทำงานเป็นทีม การค้นคว้าหาข้อมูล การนำเสนอหน้าชั้นเรียนตั้งแต่เปิดเรียนชั้นปีที่ 2 ซึ่งจะมีระดับความยากของงานที่มอบหมายมากขึ้นตามลำดับชั้นปี ประกอบกับในการแบ่งกลุ่มทำงานที่ได้รับมอบหมายนั้น จะมีนิสิตทั้งเพศชายและหญิงและมีนิสิตทั้งสองสาขาอยู่ในกลุ่มเดียวกันมาตลอด ดังนั้นนิสิตทุกคนจึงมีการรับรู้ที่ต่อเนื่อง รับรู้ไปพร้อม ๆ กัน และทำความเข้าใจเนื้อหาไปด้วยกัน นอกจากนี้อาจเนื่องจากนิสิตรุ่นพี่ที่ผ่านการเรียนรูปแบบนี้มาแล้วได้ประพาดพิงเป็นตัวอย่างที่ดีในการเรียนและเล่ารายละเอียดกิจกรรมการเรียนให้รุ่นน้องฟังมาตลอด จึงทำให้นิสิตทั้งสองเพศและสองสาขามีทัศนคติและพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องบางส่วนกับงานวิจัยของประณต⁹ ที่พบว่า นิสิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ศึกษาในสาขาวิชาเอกต่างกัน มีพฤติกรรมการเรียนไม่ต่างกัน แต่นิสิตหญิงจะมีพฤติกรรมการเรียนโดยรวมและบางด้านเหมาะสมกว่านิสิตชาย นอกจากนี้ ผลการศึกษาความสามารถในการทำนายพฤติกรรมการเรียนโดยใช้การเรียนการสอนรูปแบบการนำเสนอข้อมูลใหม่ของทัศนคติต่อการเรียนรู้นี้ พบว่าทัศนคติต่อการเรียนการสอนรูปแบบนี้สามารถทำนายพฤติกรรม

การเรียนรู้ของนิสิตได้ร้อยละ 31.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า หากนิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้ นิสิตก็จะมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีไปด้วย โดยนิสิตส่วนใหญ่ระบุว่า ชอบการเรียนการสอนรูปแบบนี้ และเห็นว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีความท้าทาย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม ที่กล่าวว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเป็นไปตามทัศนคติและความรู้ของบุคคลนั้น ทัศนคติจะเกิดจากความรู้ที่มีอยู่ และจะปฏิบัติหรือแสดงออกไปตามทัศนคตินั้นและทัศนคติก่อเกิดจากการปฏิบัติและทำให้เกิดความรู้ตามมา¹⁶ ทั้งนี้ตามทฤษฎีดังกล่าว การที่นิสิตมีทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีอาจเป็นผลมาจากความรู้ด้วย แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้ไม่ได้ศึกษาในส่วนของความรู้จึงยังไม่อาจสรุปได้ว่าความรู้มีส่วนทำให้นิสิตมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดี ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนความรู้ด้วย

ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้เพื่อนำไปใช้การจัดการเรียนการสอนได้แก่ 1. ควรกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระยะเวลาการมอบหมายงานและหากมีการนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนควรจัดชั่วโมงให้ไม่ซ้ำซ้อนเวลากับรายวิชาอื่น 2. ควรมีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มเพื่อชี้แนะ กระตุ้น ส่งเสริมให้นิสิตคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาและให้กำลังใจในการเรียน 3. ควรประสานงานกับอาจารย์ในรายวิชาอื่นที่นิสิตเรียนเพื่อกำหนดงานที่มอบหมายเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่นิสิตสามารถทำงานทุกรายวิชาได้อย่างสมบูรณ์โดยไม่กระทบกับรายวิชาอื่น 4. การมอบหมายงานให้นิสิตสืบค้นข้อมูลทางระบบอินเทอร์เน็ตต้องคำนึงถึงความสามารถในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของนิสิต จากผลการศึกษาในครั้งนี้จึงกล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอนรูปแบบการนำเสนอข้อมูลยาใหม่เป็นอีกหนึ่งรูปแบบการเรียนรู้ที่ดีส่งเสริมให้นิสิตได้มีส่วนร่วมในการเรียน ผูกทักษะการค้นคว้าวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ทำให้นิสิตมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มใจ อย่างไรก็ตาม ทัศนคติต่อการเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ การที่จะทำให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้มีพฤติกรรมเรียนที่ดีตามมานั้น ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนอย่างเหมาะสม มีระบบอาจารย์ที่ดูแลนิสิตอย่างทั่วถึง มีเพื่อนในชั้นเรียนหรือเพื่อนร่วมกลุ่มที่มีความขยันและตั้งใจเรียน และมีทรัพยากรการเรียนรู้ที่พร้อมและเพียงพอ เมื่อนิสิตมีทัศนคติและพฤติกรรมเรียนที่ดีจะส่งผลให้นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงและเรียนหนังสืออย่างมีความสุข

ผลจากการดำเนินการวิจัยและผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้มีข้อเสนอแนะต่อการศึกษาในอนาคตดังต่อไปนี้ 1) ควรให้นิสิตเลือกรายชื่อยาใหม่เองเพื่อให้นิสิตมีส่วนร่วมในการคิด อ่านข้อมูลยาชนิดต่าง ๆ และเปรียบเทียบข้อมูลยา ก่อนตัดสินใจเลือกรายชื่อยาทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ควรศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนระหว่างก่อนการเรียนและหลังการเรียนเพื่อเปรียบเทียบว่า

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียนหรือไม่ 3) ควรให้อาจารย์ประเมินทัศนคติของอาจารย์ต่อการเรียนการสอนรูปแบบนี้ และ 4) ควรประเมินประสิทธิภาพของการเรียนรูปแบบนี้ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ. คณะกรรมการการจัดทำแนวทางปฏิรูปอุดมศึกษา, 2544.
2. พันธุ์ศักดิ์ พลสารมัย, วลัยภา เทพหัตถิน ณ อยุธยา, ทิพย์รัตน์ สีเพชรเหลือง, สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ. ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543.
3. จัย ญวนเหมย. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ชาวต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2550.
4. วีระศักดิ์ สามิ, ชญานิต ศรชัยธวัชวงศ์. เจตคติของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ: กรณีศึกษารายวิชาเคมีของยา. *ไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ* 2550;2(1):69-76.
5. วังนพร พัฒนภักดี. ทัศนะของนิสิตต่อการเรียนโดยการมอบหมายงานปฏิบัติการ: กรณีศึกษารายวิชาปฏิบัติการควบคุมคุณภาพเภสัชภัณฑ์. *ไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ* 2553;5(1):62-69.
6. มยุรี ตั้งเกียรติกำจาย, พัชรี ดวงจันทร์, พนารัตน์ แสงแจ่ม, สุวิมล ยี่งู. เจตคติของนิสิตต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรม ATutor™: กรณีศึกษารายวิชาเภสัชกรรมจ่ายยา. *ไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ* 2549;11(1):26-37.
7. ดวงตา พิธิยานนท์, ฉันทนา ปาปัดถา. รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2553.
8. อรพิน ศิริสัมพันธ์, ภัทรพล มหาจันทร์. การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University* 2554;4:1-17.
9. ประณต เล้าฉิม. ปัจจัยด้านพฤติกรรมเรียนและการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์* 2549;12(1):72-93.
10. ขบาไพร โพธิ์สุยะ, หทัยการณ์ เขาวนพูนผล, ยงยุทธ เรือนหา, ภูริดา เวียนทอง, อัญชลี เพิ่มสุวรรณ. ทัศนคติของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 5 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อการเรียนกระบวนการบริหารเภสัชกรรม. *Thai Journal of Pharmacy Practice* 2552;1(2):109-117.
11. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2554 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. นครนายก, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2554: น.6.
12. จักรพันธ์ ศรีมุกฏ. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2551. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.
13. จินดา เพ็ชรรัตน์. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2543.

14. ริเรืองรอง รัตนวิไลสกุล. การศึกษาคูณลักษณะครูพึงประสงค์ของนักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วารสารวิจัยและพัฒนา มจร. 2545;25(2):149-165.
15. จตุรัตน์ กันต์พิทยา, ปิยธิดา คูหิรัญญรัตน์, จงเจริญ เมตตา, มณเฑียร เปสึ. การประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน รายวิชา 372 581 รังสีวิทยาคลินิก โดยนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 5 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2549. ศรีนครินทร์เวชสาร 2551;23(1):17-25.
16. สุพัตรา กิ่งเนตร. ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขในการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.

Editorial note

*Manuscript received in original form on December 13, 2012;
accepted in final form on August 30, 2013*